

# FOLIA FORESTALIA 13

METSÄNTUTKIMUSLAITOS · INSTITUTUM FORESTALE FENNIAE · HELSINKI 1965

7

---

VELI-PEKKA JÄRVELÄINEN JA  
VELI SNELLMAN

---

SUOMEN METSÄTYÖMIESTEN ASUMISTASO  
V. 1950 JA V. 1963

---

LEVEL OF HOUSING OF FOREST WORKERS  
IN FINLAND IN 1950 AND 1963

---

- No 1 Lauri Heikinheimo: Metsätyömiesten ansiotaso. Ennakkoselostus.  
Level of earnings of forest workers in Finland. Preliminary report.
- No 2 Matti Palo: Markkinapuun alueittaiset hankintamäärät v. 1962. Ennakkoselostus.  
Removals of commercial roundwood in Finland by district in 1962. Preliminary report.
- No 3 Puutavaran mittaustutkimuksia — Untersuchungen über die Holzmessung.
- No 4 Seppo Ervasti — Pentti Hämäläinen: Suomen puun käyttö v. 1962—63 ja katsaus sen kehitykseen v. 1955—63.  
Finland's wood utilization in 1962—63 and a review of its development in 1955—63.
- No 5 Sulo Väänänen: Yksityismetsien kantohinnat hakkuuvuosina 1955/56—1962/63.  
Stumpage prices in private forests during the cutting seasons from 1955/56 to 1962/63.
- No 6 Antti Reinikainen: Kasvillisuustutkimuksia Kivisuon rahkaturvealustaisilla lannoitusaloilla.  
Vegetationsuntersuchungen auf dem Walddüngungsversuchsfeld von Kivisuo in Mittel-Finnland.
- No 7 Matti Palo: Markkinahakkuumäärien kausitilastointikokeilu 1.7.—30.9.1964. Ennakkotulokset.  
An Experiment on Seasonal Statistics of Removals of Commercial Roundwood in Finland July — September 1964. Preliminary results.
- No 8 Kullervo Kuusela: Etelä-Pohjanmaan ja Vaasan metsänhoitolautakunnan alueen metsävarat vuoden 1963 koeinventoinnin tulosten mukaan.  
Forest resources in the Forestry Board Districts of Etelä-Pohjanmaa and Vaasa according to the experimental inventory of 1963.
- No 9 Jouko Hämäläinen: Maaseudun kiinteistöjen runkokuun käytön kehitys vuosina 1927—63.  
Trends of the stemwood utilisation by rural property units in 1927—63.
- No 10 Veikko O. Mäkinen: Hakatun puuston ja kokonaispuuston keskiläpimittojen suhde metsikössä.  
On the relationship between the mean diameters of the removed stock and the stock before cutting in a stand.
- No 11 Sulo Väänänen: Yksityismetsien kantohinnat hakkuuvuonna 1963/64.  
Stumpage prices in private forests during the cutting season 1963/64.
- No 12 Eero Paavilainen: Tuloksia männyn istutus- ja kylvökokeesta rahkanevalla.  
Results of pine planting and sowing experiment on open Sphagnum fuscum swamp.
- No 13 Veli-Pekka Järveläinen ja Veli Snellman: Suomen metsätyömiesten asumistaso v. 1950 ja v. 1963  
Level of housing of forest workers in Finland in 1950 and 1930

Myynti — Available for sale at: Valtion julkaisutoimisto, Annankatu 44. Helsinki, p. 645 121

Merkintä O D C tarkoittaa metsäkirjallisuuden kansainvälistä Oxford-luokitusjärjestelmää

Metsäntutkimuslaitos. Institutum forestale Fenniae. Helsinki 1965

## SUOMEN METSÄTYÖMIESTEN ASUMISTASO V. 1950 JA V. 1963

Veli - Pekka Järveläinen ja Veli Snellman

Level of housing of forest workers in Finland in 1950 and 1963

## TULOSTEN TIIVISTELMÄ

Suomen metsätyömiehistä tulotasotutkimusta varten arvotun kaksivaiheisen otoksen koehenkilöiltä tiedusteltiin v. 1963 myös vakinaisen asunnon ominaisuuksia. Saatuja tuloksia verrattiin vuodelta 1950 tehtyyn vastaavanlaiseen tutkimukseen ja väestölaskentien asuntotietoihin.

Tutkitun väestön asumistaso oli ko. ajanjaksona suuresti parantunut ja lähentynyt maalaiskuntien koko väestön keskimääräistä asumistasoa. Asunnon omistajien osuus oli kasvanut (v. 1963 82 %, v. 1950 68 %). Asumistiheys oli huomattavasti pienentynyt (v. 1963 painottamaton asumistiheys 2.0 henkilöä/huone, v. 1950 3.4 henkilöä/huone) ja sen vaihtelu yhteiskuntaryhmittäin tasoittunut. Sähkövirta oli tullut yleisemmäksi (v. 1963 50 % asunnoista, v. 1950 25 %), samoin vesijohto (14 % ja 1 %) ja viemäri (19 % ja 1 %). Jonkin verran esiintyi jo televisioita (11 %) ja puhelimia (6 %), mutta keskuslämmitys, kylpyhuone ja WC olivat harvinaisia (alle 5 %). Vuokra-asunnot olivat useammin mukavuuksin varustettuja, mutta huoneluvultaan ja pinta-alaltaan pienempiä kuin haltijaperheiden omistamat asunnot.

Suotuisasta kehityksestä huolimatta Suomen metsätyömiehistä perheineen 1/3 asui v. 1963 edelleen ahtaasti (yli 2 henkilöä/huone). Lapsiluvun ylittäessä 2 keskimääräinen asumistiheys kasvoi yli em. rajan.

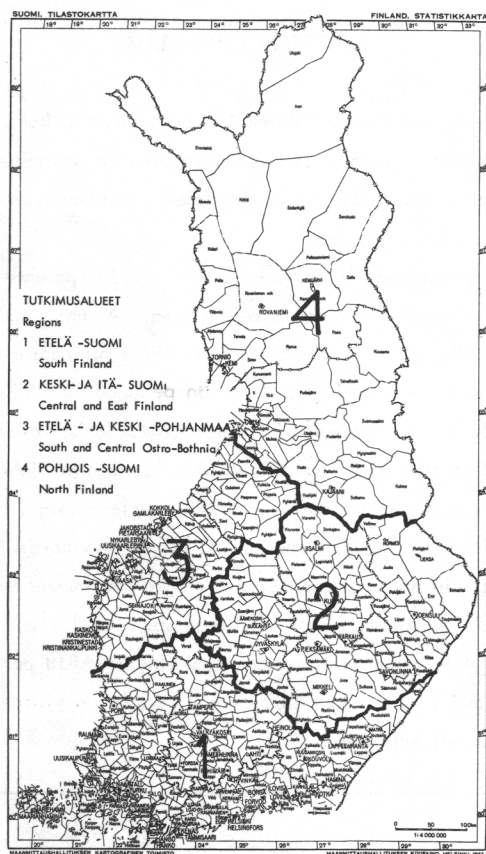
Tutkimus on suoritettu metsäntutkimuslaitoksessa metsäekonomian tutkimusosastolla professori Lauri Heikinheimon johdolla. Järveläinen on kirjoittanut luvut ASUNNON OMISTUS ja ASUMISTIHEYS ja Snellman luvun ASUNNON VARUSTEET.

## MENETELMÄ

Metsäntutkimuslaitoksen v. 1962 ja 1963 Suomen metsätyöntekijöiden tulotason tutkimusta (HEIKINHEIMO 1963) varten poimitun kaksivaiheisen väestönäytteen koehenkilöiltä tiedusteltiin postitse huhti- ja marraskuussa 1963 kotiasunon kokoa, sen asukasmäärää, omistusta ja mukavuuksia. Vastausten katotapauksissa koottiin tiedot haastatteluin. Tässä käytetty aineisto käsitti 344 18-64 vuotiasta metsätyömiestä (palkattua metsä- ja uittotyötä yli 100 pv/v), joista vain 170:ltä tiedusteltiin asunnon mukavuuksia.

Asumistason mittarina käytetään tässä kuten VÄÄNÄSEN (1955) tekemässä vastaavassa tutkimuksessa vuodelta 1950 etupäässä kunkin koehenkilön asunnolle laskettujen asumistiheyslukujen painottamatonta keskiarvoa, jota nimitetään lyhyesti asumistiheydeksi (henkilöä/huone). Suomen väestölaskennoissa on käytetty huoneluvulla painotettujen yksilökohtaisten asumistiheyslukujen keskiarvoa, joka tämän tutkimuksen tekijöiden mielestä yleensä antaa harhauttavan edullisen kuvan jonkin väestöryhmän keskimääräisestä asumistasosta (vrt. BLIND 1932 ja VÄÄNÄNEN 1955). Koska muutakaan vertailuaineistoa ei ole saatavissa, lasketaan metsätyömiesten asuntojen asumistiheys myös vm. tavalla, jolloin sitä nimitetään seuraavassa aina painotetuksi asumistiheydeksi.

Kaikissa seuraavissa laskelmissa tarkoitetaan huoneella sellaista asuinhuonetta ja myös keittiötä, jossa on ikkuna ja lattiapinta-ala yli 7 m<sup>2</sup>. Tutkimuksessa käytettiin samaa aluejakoa kuin metsätyöntekijöiden tulotasotutkimuksessa (HEIKINHEIMO 1963) (kuva 1).



Kuva 1. Tutkimusalueet.<sup>1)</sup>

Figure 1. Regions

<sup>1)</sup> Aineisto oli Etelä- ja Keski-Pohjanmaan alueella pieni. Senvuoksi päätelmät alue-eroista on rajoitettu muita tutkimusalueita koskeviksi.

ASUNNON OMISTUS

Maaseudun asuntojen hallintasuhteille on tunnusomaista asunnon omistajien suuri osuus, esim. v. 1960 väestölaskennan mukaan 74 % (YLEINEN VÄESTÖLASKENTA 1960). Tämä maaseudulle tunnusomainen piirre korostui metsätyömiesten asunto-oloissa, sillä v. 1963 metsätyömiehistä oli suurempi osa (82 %) asunnon omistajia kuin v. 1950 (68 %) (taulukko 1 ja kuva 2).

Taulukko 1. Metsätyömiesten jakautuminen asunnon hallintamuodon mukaan tutkimusalueittain v. 1963.

Table 1. Distribution of forest workers according to type of occupancy of dwelling, by regions in 1963.

Asunnon hallintamuoto Type of occupancy	Tutkimusalue Region			Koko maa Whole country
	Etelä-Suomi South Finland	Keski- ja Itä-Suomi Central and East Finland	Pohjois-Suomi North Finland	
% metsätyömiehistä per cent of forest workers				
Omistajia Owners	79	83	81	82
Vuokralaisia Tenants	20	17	13	17
Muita Others	1	-	6	1
Yhteensä Total	100	100	100	100

Metsätyömiehet, jotka olivat viljelmän haltijoita tai heidän perheenjäseniään, asuivat melkein yksinomaan omistamissaan asunnoissa (taulukko 2). Tämä on luonnollista, sillä vuokratilajelmien osuus oli v. 1959 vain 1.5 % kaikista viljelmistä (YLEINEN MAATALOULSLASKENTA 1959). Tilattomillakin oma asunto oli jonkin verran yleisempi kuin vuokra-asunto.

Omistamassaan asunnossa asuvat metsätyömiehet asuivat väljemmin (asumistiheys 2.0 henkilöä/huone ja huoneistoala 52 m<sup>2</sup>) kuin vuokra-asunnossa asuvat (asumistiheys 2.2 henkilöä/huone ja huoneistoala 34 m<sup>2</sup>).

Asetelma 1. Asunnon omistus ja metsätalouden ja uiton ansiotyöpanos v. 1963.

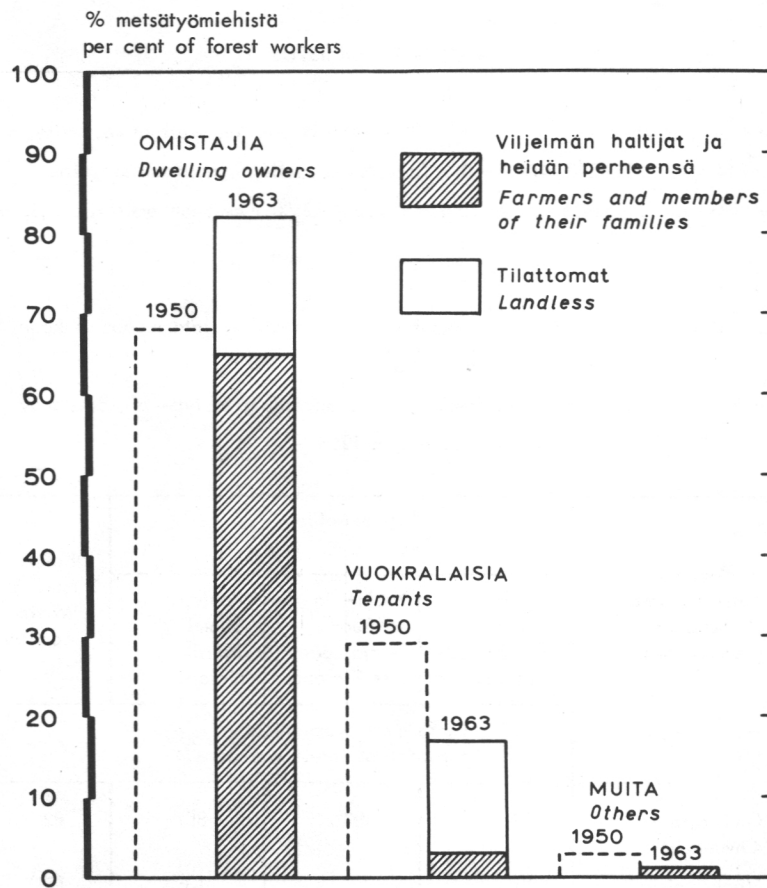
Extent of home ownership among forest workers and input of paid labor to forestry and floating in 1963.

Metsätalouden ja uiton ansiotyöpanos, pv/vuosi

Input of paid labor to forestry and floating, days/year

	100-149	150-199	200-249	250-
Asunnon omistajia, % Per cent of home-owners	87	82	77	71

Omistajien osuuden pieneneminen metsätalouden ja uiton ansiotyöpanoksen kasvaessa (asetelma 1) johtunee etupäässä siitä, että runsaasti vuokra-asunnoissa asuvien tilattomien osuus vastaavasti lisääntyi ansiotyöpanoksen suuretessa.



Kuva 2. Metsätyömiesten jakautuminen asunnon hallintamuodon mukaan v. 1950 ja v. 1963

Figure 2. Distribution of forest workers according to type of occupancy of dwelling in 1950 and 1963

Taulukko 2. Asunnon omistus yhteiskuntaryhmittäin v. 1963.

Table 2. Distribution of forest workers to type of occupancy of dwelling, by social groups in 1963.

Asunnon hallintamuoto Type of occupancy	Viljelmän haltijat ja heidän perheenjäsenensä, viljelmällä peltoa, ha Farmers and members of their families, cultivated area in hectares			Tilattomat Landless
	yli 5 over 5	2 - 5	alle 2 under 2	
	% metsätyömiehistä per cent of forest workers			
Omistajia Owners	96	92	97	52
Vuokralaisia Tenants	4	7	3	45
Muita Others	-	1	-	3
Yhteensä Total	100	100	100	100

## ASUMISTIHEYD

Tutkittaessa maaseudun asunto-oloja v. 1937 (MODEEN 1938) kiinnitettiin erityistä huomiota ahtaasti asumisen yleisyyteen mm. metsätyöntekijöiden keskuudessa. Vuonna 1950 metsätyömiesten painotettu asumistiheys oli selvästi korkeampi (2.6 henkilöä/huone) kuin maalaiskuntien väestöllä keskimäärin (1.54 henkilöä/huone). Metsätyömiesten ruokakunnat olivat v. 1950 muun maaseutuväestön ruokakuntia suuremmat siksi, että niihin kuului enemmän lapsia. Kun asumistiheys suureni lasten lukumäärän kasvaessa, selittyi metsätyömiesten korkea asumistiheys v. 1950 lasten runsasluokuisuudesta sekä pienasuntojen suuresta suhteellisesta määrästä.

Ahtaasti asumisen rajana pidetään Suomessa nykyään 2 + henkilöä huonetta kohden (YLEINEN VÄESTÖLASKENTA 1960). Tämän mukaan kolmasosa (33 %) metsätyömiehistä asui v. 1963 ahtaasti. Maalaiskunnissa oli v. 1960 väestölaskennan mukaan ahtaasti asuttuja huoneistoja 17 % kaikista huoneistoista<sup>1)</sup>. Jos asunnon pinta-alan perusteella määrättyä ahtaasti asumisen rajana pidetään alle 10 m<sup>2</sup> henkilöä kohden (vrt. TILASTOLLISIA KUUKAUSITietoja HELSINGISTÄ 1958), asui metsätyömiehistä v. 1963 lähes puolet (45 %) ahtaasti.

Asumistiheys on tärkeä asumistasoa kuvaava tekijä. Se on myös yksiselitteinen mitta suoritettaessa asumistasoa koskevia vertailuja eri väestöryhmien tai ajankohtien välillä.

Metsätyömiesten asumistiheys suureni etelästä itään ja pohjoiseen mentäessä.

	Asumistiheys Housing density	
Etelä-Suomi South Finland	1.8	henkilöä/huone persons/room
Keski- ja Itä-Suomi Central and East Finland	2.0	
Pohjois-Suomi North Finland	2.4	
<hr/>		
Koko maa Whole country	2.0	

Asumistiheys oli huomattavasti pienentynyt ajanjaksona 1950 - 63. Vuonna 1950 metsätyömiesten asumistiheys oli 3.4 henkilöä/huone ja painotettu asumistiheys 2.6 henkilöä/huone. Vastaavalla tavalla lasketut asumistiheysluvut olivat v. 1963 2.0 ja 1.8<sup>2)</sup>. - Seuraavalla esimerkillä voidaan havainnollistaa todettua kehitystä. Kun asumistiheys pienenee 3.4:stä 2.0:aan, merkitsee se likipitään samaa kuin, että esim. 2 huoneen asunnon asukasmäärä vähenee 7 henkilöstä 4 henkilöön.

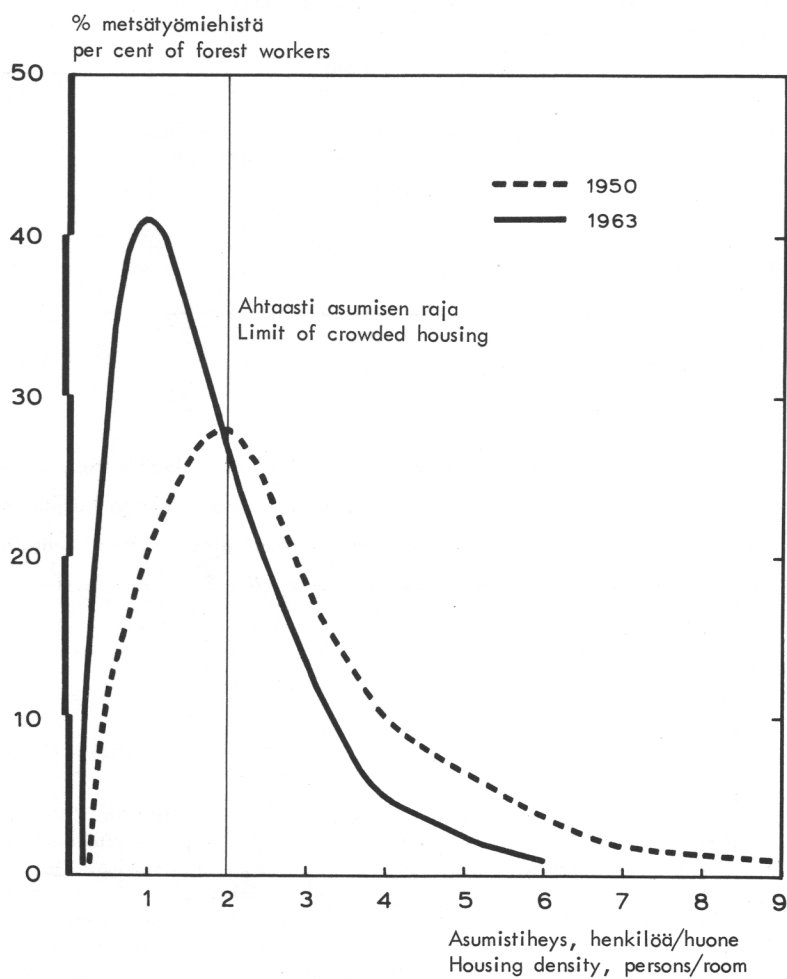
<sup>1)</sup> Asuntotutkimuksissa käytetään yleisesti asuntokannasta tehtyä täydellistä laskentaa (meillä väestölaskennat) tai siitä poimittua asuntonäytettä. Tässä tutkimuksessa oli näytteen poimintayksikkönä henkilö eikä asunto. Tässä käytetyssä menetelmässä oli siis sellaisella asunnolla, jossa asui 2,3 tai useampi metsätyömies, 2-, 3- tai useampikinertainen todennäköisyys tulla näytteeseen verrattuna niihin asuntoihin, joissa asui vain yksi metsätyömies. Koska metsätyömiesten yhteisasunnot ovat vakainaisina asuntoina harvinaisia ja koska mainitut yhteisasunnot eivät ainakaan v. 1950 asumistiheyden suhteen poikenneet muista tutkituista asunnoista, katsotaan po. seikan olevan merkityksetön tämän tutkimuksen tuloksia muihin asuntotietoihin verrattaessa.

<sup>2)</sup> Vuoden 1950 tutkimuksen ulkopuolelle jäivät eräät maan rannikkoseutujen kunnat. Koska metsätyömiesten asumistiheys näillä alueilla on ilmeisesti pienempi kuin muualla maassa, olisivat keskimääräiset asumistiheysluvut v. 1950 saattaneet tulla jonkin verran pienemmiksi, jos koko maa olisi kuulunut tutkimuksen piiriin.

Taulukko 3. Metsätyömiesten jakautuminen asumistiheyden mukaan v. 1950 ja v. 1963.

Table 3. Distribution of forest workers according to housing density in 1950 and 1963.

Tutkimusalue Region	Asumistiheys henkilöä/huone Housing density, persons/room					Yhteensä Total
	-1.9	2 - 2.9	3 - 3.9	4 - 5.9	6-	
	% metsätyömiehistä per cent of forest workers					
Etelä-Suomi South Finland	64	20	8	8	-	100
Keski- ja Itä-Suomi Central and East Finland	48	29	13	9	1	100
Pohjois-Suomi North Finland	39	27	21	10	3	100
Koko maa v. 1963 Whole country in 1963	50	27	13	9	1	100
Koko maa v. 1950 Whole country in 1950	24	30	19	18	9	100



Kuva 3. Metsätyömiesten jakautuminen asumistiheyden mukaan v. 1950 ja v. 1963

Figure 3. Distribution of forest workers according to housing density in 1950 and 1963

Painotettu asumistiheys on pienentynyt vähemmän (0.8 henkilöä/huone) kuin painottamaton asumistiheys (1.4 henkilöä/huone) ja siten näiden eri tavoin laskettujen asumistiheyslukujen erotus on supistunut. Painotettua asumistiheyttä laskettaessa annetaan kullekin asunnolle sitä suurempi paino, mitä suurempi sen huoneluku on. Tästä johtuu, että pienasuntojen osuuden muutos vaikuttaa suhteellisesti heikommin painotettuun kuin painottamattomaan asumistiheyslukuun. Kun asumistiheys suurenee huoneluvun pienentyessä (asetelma 2), vaikuttaa pienasuntojen osuuden väheneminen (taulukko 6) asumistiheyttä pienentävästi. Tämä vaikutus on ollut heikompi painotettua kuin painottamattomaa asumistiheyttä laskettaessa.

Asetelma 2. Asumistiheys ja huoneluku v. 1963

Housing density and number of rooms per dwelling in 1963.

	Aunnossa huoneita kpl					
	Number of rooms in dwelling					
	1	2	3	4	5	6
Asumistiheys, henkilöä/huone	2.6	2.4	1.7	1.4	1.2	1.0
Housing density, persons/room						

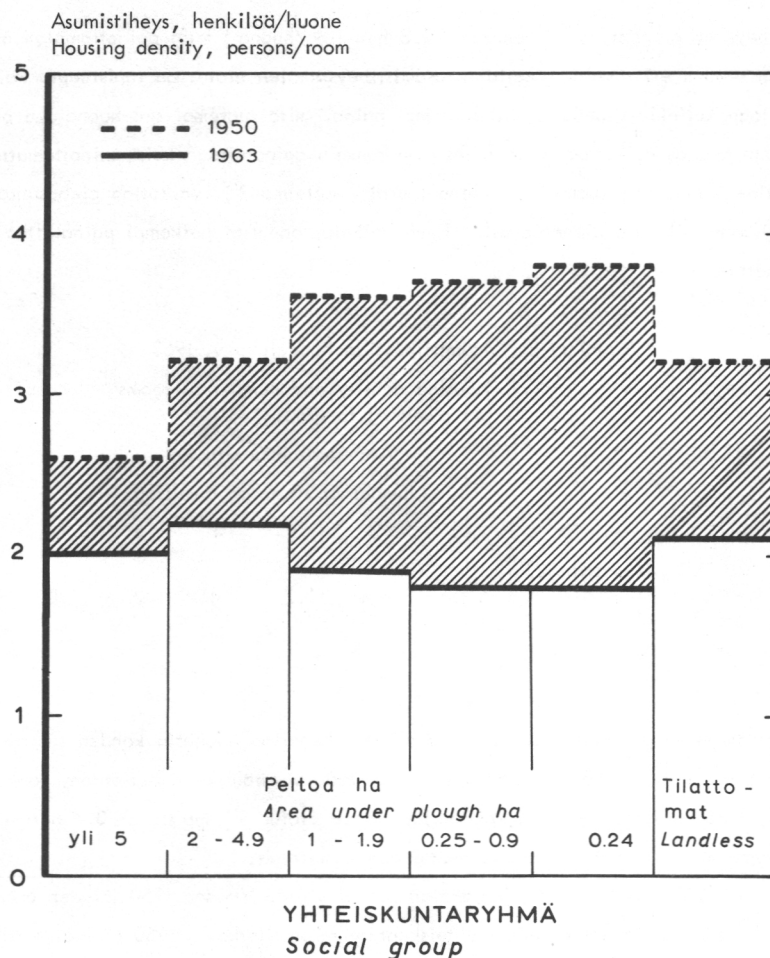
Vuonna 1950 metsätyömiesten painotettu asumistiheys oli 0.9 henkilöä huonetta kohden suurempi kuin maalaiskuntien väestöllä keskimäärin. Vuonna 1963 (verrattuna vuoden 1960 väestölaskennan tietoon, jonka mukaan maalaiskunnissa asui keskimäärin 1.36 henkilöä huonetta kohden) vastaava erotus oli supistunut 0.4 henkilöksi huonetta kohden. Metsätyömiesten asumistaso oli siten lähentynyt maaseudun keskitasoa.

Asumistiheys suureni v. 1950 viljelmän peltopinta-alan pienentyessä. Vuoden 1950 jälkeen asumistiheys pienentyi kaikissa yhteiskuntaryhmissä, mutta eniten niissä yhteiskuntaryhmissä, jotka v. 1950 asuivat ahtaimmin (alle 2 peltotehtaarin viljelmiltä tulleet). Tämä kehitys johti yhteiskuntaryhmien välisten asumistasoerojen häviämiseen. Vuonna 1963 asumistiheys vaihteli yhteiskuntaryhmittäin vähän ja ilman havaittavaa säännönmukaisuutta (taulukko 4 ja kuva 4).

Taulukko 4. Metsätyömiesten asumistiheys yhteiskuntaryhmittäin v. 1950 ja v. 1963

Table 4. Housing density of professional forest workers, by social groups in 1950 and 1963.

Vuosi Year	Viljelmän haltijat ja kotona asuvat perheenjäsenet, peltoa ha Farmers and members of their families, cultivated area in hectares					Tilat- tomat Landless	Yhteen- sä Total
	5 -	2-4.9	1-1.9	0.25-0.9	-0.24		
	Asumistiheys, henkilöä/huone Housing density, persons/room						
1963	2.0	2.2	1.9	1.8	1.8	2.1	2.0
1950	2.6	3.2	3.6	3.7	3.8	3.2	3.4
Erotus Difference	-0.6	-1.0	-1.7	-1.9	-2.0	-1.1	-1.4



Kuva 4. Metsätyömiesten asumistiheys yhteiskuntaryhmittäin v. 1950 ja v. 1963

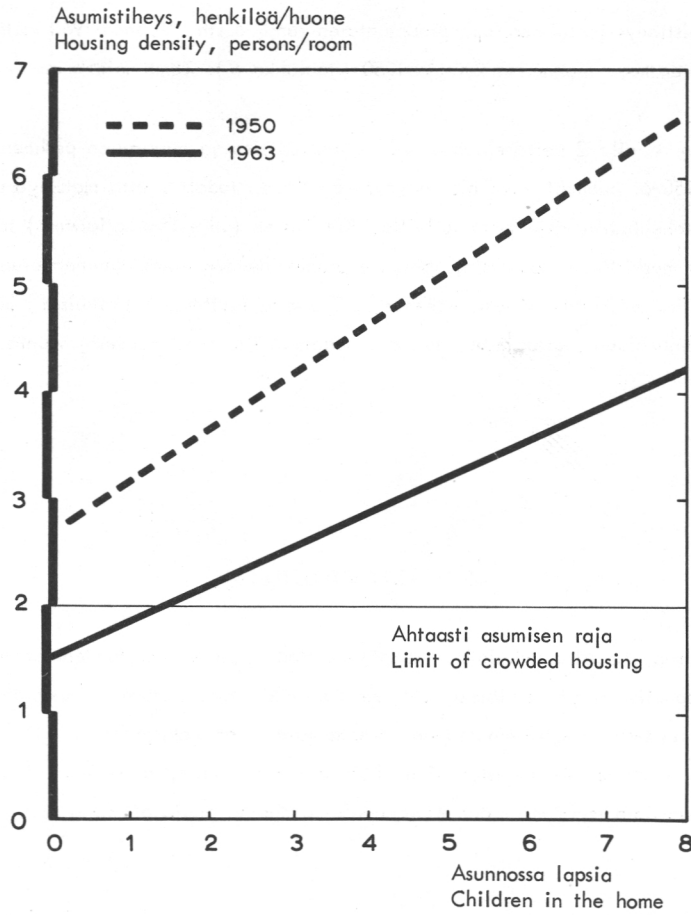
Figure 4. Housing density of forest workers by social groups in 1950 and 1963

Sensijaan asunnon huoneistoala suureni v. 1963 peltopinta-alan kasvaessa. Peltopinta-alan ollessa yli 5 ha huoneistoala oli  $65 \text{ m}^2$ , 2 - 5 ha  $54 \text{ m}^2$ , alle 2 ha  $46 \text{ m}^2$  ja tilattomilla  $36 \text{ m}^2$ . Asunnon koko maaseudulla oli vuoden 1960 väestölaskennan mukaan keskimäärin  $53.6 \text{ m}^2$ . Metsätyömiesten asunnon koko oli v. 1963 pienempi eli keskimäärin  $48 \text{ m}^2$ .

Taulukko 5. Metsätyömiesten jakautuminen ruokakuntaan kuuluvien lasten lukumäärän mukaan v. 1950 ja asunnossa asuvien lasten lukumäärän mukaan v. 1963.

Table 5. Distribution of forest workers according to number of children in household in 1950 and according to number of children living in the home in 1963.

Vuosi Year	Lapsia Number of children					Yhteensä Total
	0	1-2	3-4	5-6	7-	
	% metsätyömiehistä per cent of forest workers					
1963	41	32	18	6	3	100
1950	35	38	20	5	2	100



Kuva 5. Metsätyömiesten asumistiheys ja lasten lukumäärä v. 1950 ja v. 1963

Figure 5. Housing density and number of children of forest workers in 1950 and 1963

Asumistiheys pienenee lasten lukumäärän vähetessä. Ajanjaksona 1950 - 63 ei metsätyömiesten jakautuminen lasten lukumäärän mukaan eikä asumistiheyden riippuvuus lasten lukumäärästä ole merkittävästi muuttunut (taulukko 5 ja kuva 5). Nämä tekijät eivät siten selitä havaittua asumistiheyden pienentymistä.

Taulukko 6. Metsätyömiesten jakautuminen asunnon huonelukumäärän mukaan v. 1950 ja v. 1963.

Table 6. Distribution of forest workers according to number of rooms in dwelling in 1950 and 1963.

Vuosi Year	Huoneiden lukumäärä Number of rooms						Yhteensä Total
	1	2	3	4	5	6	
	% metsätyömiehistä per cent of forest workers						
1963	14	41	27	11	5	2	100
1950	32	42	17	6	2	1	100
Erotus Difference	-18	-1	+10	+5	+3	+1	± 0

Vuonna 1950 korkea asumistiheys johtui osaltaan pienasuntojen runsaudesta. Vuonna 1963 metsätyömiehet asuivat huoneluvultaan keskimäärin suuremmissa asunnoissa kuin v. 1950 ( taulukko 6 ). Tämä seikka on ilmeisesti vaikuttanut asumistiheyden pienentymiseen.

RISTIMÄEN (1964) mukaan on alle 2 peltotehtaan viljelmien isäntien ja avustavien perheenjäsenten määrä maaseudun koko työvoimasta vv. 1950-61 huomattavasti pienentynyt. Edellä on todettu, että metsätyömiesten asumistiheys pieneni eniten juuri alle 2 peltotehtaan viljelmiltä tulleilla. Kun lasten ( alle 15-vuotiaitten ) lukumäärässä ei ajankaksena 1950-63 ole tapahtunut merkittäviä muutoksia, johtunee asumistiheyden pienentyminen etupäässä siitä, että metsätyömiesten asunnoissa asui v. 1963 suhteellisesti vähemmän 15 vuotta täyttäneitä ( aikuisia ) kuin v. 1950. Metsätyömiesten asumistiheyden pienentyminen saattaa siten olla eräs maaseudulta asutustaajamiin suuntautuvan muuttoliikkeen ilmenemismuoto.

### ASUNNON VARUSTEET

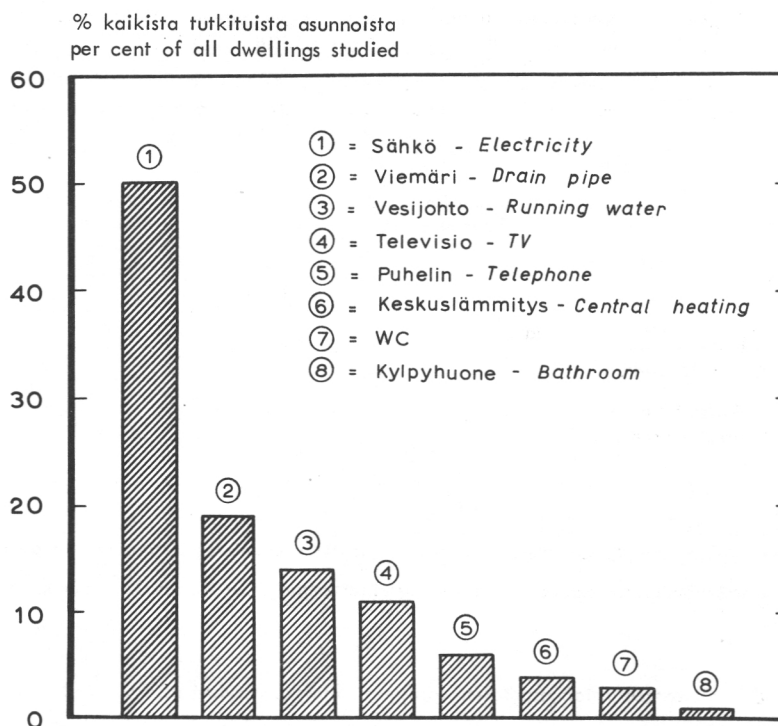
Koska Suomessa ei ole ammatillisesti selvärajaista metsätyöväestöä, vaan se koostuu enemmän tai vähemmän metsätyötä tekevästä maaseudun miespuolisista työntekijöistä, on ymmärrettävää, että metsätöitä tekevän väestön sosiaalisten olojen kehitys on kiinteässä yhteydessä yleensä maaseudun väestön vastaavaan kehitykseen.

Maaseudun asutuskysymys on selvemmin kvalitatiivinen kuin asutustaajamien, joissa nykyisten olosuhteiden vallitessa on kiinnitettävä paljon huomiota myös määrään. Maaseudulla pääpaino on jo olemassa olevien asuntojen varuste- ja mukavuustason parantamisessa.

Taulukko 7. Metsätyömiesten asunnon varusteet tutkimusalueittain v. 1963.

Table 7. Conveniences in homes of forest workers, by regions in 1963.

Asunnot, joissa on Homes with	Tutkimusalue Region			Koko maa Whole country
	Etelä- Suomi South Finland	Keski- ja Itä- Suomi Centre and East Finland	Pohjois- Suomi North Finland	
	% kaikista tutkituista asunnoista per cent of all dwellings studied			
Sähkö Electricity	86	37	40	50
Viemäri Drain pipe	34	16	11	19
Vesijohto Running water	20	13	8	14
Televisio TV	24	7	3	11
Puhelin Telephone	10	3	8	6
WC WC	4	2	3	3
Keskuslämmitys Central heating	8	1	5	4
Kylpyhuone Bathroom	-	1	3	1



Kuva 6. Metsätyömiesten asunnon varusteet v. 1963

Figure 6. Conveniences in homes of forest workers in 1963

Asunnon kokoa ja asumistiheyttä on yleisesti käytetty asumistasoa kuvaavina tekijöinä. Tämä johtunee siitä, että asunnon huoneistoala, huoneluku ja asumistiheys (laskettakoonpa se sitten henkilöinä huonetta kohti tai huoneistoalana henkilöä kohti) ovat suhteellisen helposti määritettävissä. Asunnon varustetasoa määrittäessä joudutaan sensijaan monien vaikeiden ongelmien eteen. Sen laskemiseksi on kyllä kehitetty pisieasteikkoja (JARLE 1961), mutta niiden käyttö on osin arvioon ja harkintaan perustuva, eivätkä ne ole yleistyneet.

Metsätyömiesten asuntojen varusteiden yleisyydellä oli v. 1963 maan eri osissa selvä ero. Varusteet näyttivät tämän tutkimuksen mukaan vähenevän itään ja pohjoiseen mentäessä.

Metsätyömiesten asunnoista oli v. 1963 puolet varustettu sähkövalolla, kun sähkövalo v. 1950 (VÄÄNÄNEN 1955 s. 26) oli vain neljäsosalla. Maaseudun asuinhuoneistoista oli v. 1960 sähköistetty 80 % (YLEINEN VÄESTÖLASKENTA 1960). Sähkövalon yleistyminen maalaiskunnissa ei 1950-luvulla ole tapahtunut yhtä nopeassa tahdissa kuin esim. viemärin ja vesijohtoon, mikä johtunee sähkövalon melko suuresta yleisyydestä em. varusteihin verrattuna jo 1950-luvun alussa. Metsätyömiesten asunnoissa oli sähkövalon yleisyys lisääntynyt nopeammin kuin kyseisenä aikana maalaiskunnissa keskimäärin. Maalaiskunnissa oli nimittäin sähkövalon yleisyyden lisäys ajanjaksona 1950 - 1960 15 prosenttiyksikköä (YLEINEN VÄESTÖLASKENTA 1960) ja metsätyömiehillä ajanjaksona 1950 - 1963 25 prosenttiyksikköä.

Vesijohtoon ja viemärin ollessa vielä v. 1950 hyvin harvinaisia metsätyömiesten asuntojen varusteina (n. 1 %, VÄÄNÄNEN mt. s. 27) oli heidän asunnoissaan v. 1963 vesijohto 14 ja viemäri 19 %:lla. Maalaiskuntien asuinhuoneistoista oli v. 1960 vesijohto 27 ja viemäri 34 %:lla (YLEINEN VÄESTÖLASKENTA 1960). Etelä-Suomen tutkimusalueella oli em. varusteita runsaammin kuin maan muissa osissa, joissa kyseisiä varusteita oli eri alueilla lähes yhtä paljon.

Televisio ja puhelin olivat yleisimpiä maan eteläosissa.

Asetelma 3. Keskuslämmityksen, WC:n ja kylpyhuoneen yleisyys maalaiskunnissa v. 1960 ja metsätyömiehillä v. 1963.

Commonness of central heating, WC and bathroom in rural districts in 1960 and in the homes of forest workers in 1963.

	Keskuslämmitys Central heating	WC WC	Kylpyhuone Bathroom
Maalaiskunnat Rural Districts	14	14	3
Metsätyömiehet Forest workers	4	3	1

Keskuslämmityksen, WC:n ja kylpyhuoneen esiintyminen näytti olevan samaa suuruusluokkaa maan eri osissa. Nämä varusteet olivat metsätyömiesten asunnoissa paljon harvinaisempia kuin maalaiskunnissa keskimäärin

Taulukko 8. Metsätyömiesten asuntojen varusteet yhteiskuntaryhmittäin v. 1963.

Table 8. Conveniences in homes of forest workers, by social groups in 1963.

Asunnot, joissa on Homes with	Viljelmän haltijat ja heidän perheenjäsenensä, viljelmällä peltoa, ha Farmers and members of their families, cultivated area in hectares			Viljelmän haltijoita yhteensä Farmers and members of their families total	Tilattomat Landless
	yli 5 over 5	2 - 5	alle 2 under 2		
% kaikista tutkituista asunnoista per cent of all dwellings studied					
Sähkö Electricity	69	38	49	51	50
Viemäri Drain pipe	36	13	23	23	11
Vesijohto Running water	33	6	12	16	9
Televisio TV	20	8	7	11	11
Puhelin Telephone	8	4	2	4	11
WC WC	2	-	-	1	7
Keskuslämmitys Central heating	5	-	5	3	5
Kylpyhuone Bathroom	-	-	-	-	4

Asunnon varusteita oli runsaimmin sillä metsätyömiesten yhteiskuntaryhmillä, jolla peltoa oli eniten ja tilattomilla enemmän kuin alle 5 peltotehtaan viljelmän haltijoilla. Viljelmän haltijoilla oli asunnon varusteita keskimäärin enempi kuin tilattomilla. Puhelimen, keskuslämmityksen ja WC:n yleisyysadannes tilattomilla oli jonkin verran suurempi kuin viljelmän haltijoilla. Näitä em. varusteita esiintyi kuitenkin kaikilla metsätyömiehillä vain

alle 10 %:lla.

Asuntojen varusteita näytti tämän tutkimuksen mukaan olevan runsaammin vuokra-asunnoissa kuin omissa asunnoissa ( ks. taulukko 9 ).

Vuokra-asunnot ovat siis varustetasoon nähden paremmassa asemassa, mutta asumistiheyteen ja asunnon keskimääräiseen pinta-alaan nähden heikommassa asemassa kuin omat asunnot ( vrt. luku ASUNNON OMISTUS ).

Taulukko 9. Metsätyömiesten asunnon varusteet asunnon hallintamuodon mukaan v. 1963.

Table 9. Conveniences in homes of forest workers according to type of occupancy of the dwelling in 1963.

Asunnot, joissa on Homes with	Asunnon hallintamuoto Type of occupancy	
	Oma Owner	Vuokra Tenant
	% kaikista tutkituista asunnoista per cent of all dwellings studied	
Sähkö Electricity	49	59
Viemäri Drainpipe	20	18
Vesijohto Running water	13	18
Televisio TV	11	11
Puhelin Telephone	4	18
WC WC	1	11
Keskuslämmitys Central heating	3	7
Kylpyhuone Bathroom	1	4

Viime vuosikymmenien kuluessa on maassamme asuntojen varustetasossa tapahtunut selvää kehitystä parempaan suuntaan ( AALTONEN 1964 ). Tästä näyttivät myös metsätyömiesten asunnot tulleen osallisiksi, joskin niissä varustetaso oli selvästi alempi kuin maaseudulla keskimäärin.

## SUMMARY

The subjects of the two-stage sample taken by lot for a study of the income level of forest workers in Finland (HEIKINHEIMO 1963) were asked in 1963 to provide information on their permanent dwellings. This information was compared with the similar study for 1950 (VÄÄNÄNEN 1955) and the housing data of population censuses.

A calculation based on housing (in Finland, population censuses) or a housing sample taken from it was used in the studies. In the present study the sampling unit was a person, not a dwelling unit. A dwelling in which 2, 3 or more forest workers were living was thus 2, 3 or more times likely to be included in the sample than a unit in which only one forest worker lived. As common dwellings for forest workers are a rare form of permanent dwelling, and as housing of this type did not differ in 1950 as regards housing density from the other dwellings studied, this factor was regarded as insignificant for the comparison of the present study with other housing data.

The standard of housing density used here, as in VÄÄNÄNEN's (1955) study, was chiefly the unweighted mean of the housing density figure for the dwelling unit of each test subject. This mean was called briefly housing density (persons/room). In Finland's population censuses, the mean of the individual housing density figures is weighted by the number of rooms. This method, in the present authors' opinion, generally gives a misleadingly favourable picture of the mean housing level of a population group (cf. BLIND 1932 and VÄÄNÄNEN 1955).

Forest workers were defined as persons aged 18-64, domiciled in 1963 in rural communes, who did more than 100 days of paid forest work and/or floating in the year or in the period July 1, 1962-June 30, 1963.

The dwelling standard of the population studied improved greatly between 1950 and 1963 and approached the average housing standard of the total rural population. Ownership of a dwelling unit had become increasingly common (82 per cent in 1963, 62 per cent in 1950). Housing density had diminished considerably (2.0 persons/room in 1963, 3.4 persons/room in 1950) and its differences in the social groups had narrowed. Electricity had become more common (50 per cent of the dwellings in 1962, 25 per cent in 1950), likewise running water (14 and 1 per cent) and sewage (19 and 1 per cent). There were also some TV sets (11 per cent of the dwellings) and telephones (6 per cent), but central heating, bath room and WC were rare (under 5 per cent). Rented dwellings were more often furnished with conveniences but smaller as regards the number of rooms and floor area than owner-occupied dwellings.

Despite the favourable development, one-third of Finland's forest workers and their families still lived in fairly crowded conditions in 1963 (over 2 persons/room). When the number of children was over 2, the average housing density was higher than 2.

The investigation was carried out at the Department of Forest Economics in the Forest Research Institute of Finland, under the direction of Professor Lauri Heikinheimo. Järveläinen wrote the chapter on housing ownership and density and Snellman the chapter on the amenities of housing.

## KIRJALLISUUSLUETTELO - REFERENCES

- AALTONEN, J. 1964. Asuntokanta ja asumistaso 1950-1960. Asuntoreformi 1. Helsinki.
- BLIND, A. 1932. Die "richtige" Berechnung der Einnahmen und der Ausgebenanteile in der Statistik über Haushaltsrechnungen. Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. 136 Band, ss. 574-596. Jena.
- HEIKINHEIMO, L. 1963. Metsätyömiesten ansiotasotaso. Level of earnings of forest workers in Finland. Preliminary report. Folia Forestalia 1. Helsinki.
- JARLE, P.-O. 1961. PM huoneistojen vuokra-arvojen määrittämisestä. Komiteamietintö 5, liite N:o 1. Helsinki.
- MAASEUDUN TYÖVOIMAN TUTKIMUKSIA 1961. (Julkaisematon taulukkomateriaali.)
- MODEEN, G. 1938. Maaseudun asunto-olot. Sosiaalinen Aikakauskirja. Vihkot 6 ja 7. Helsinki.
- RISTIMÄKI, T. 1964. Metsätyövoima. Maaseudun työvoiman tutkimuksia 1961. (Julkaisematon käsikirjoitus.)

SUOMEN VIRALLISTA TILASTOA (SVT) VI:

Väestötilastoa, C 102, nide III, 1956. Helsinki

Yleinen väestölaskenta, C 103, nide I, 1962. Helsinki.

SUOMEN VIRALLISTA TILASTOA (SVT) III:53. Maatalous, nide I. 1962. Helsinki.

TILASTOLLISIA KUUKAUSITIETOJA HELSINGISSÄ, 1958 N:o 10. Helsinki.

VÄÄNÄNEN, S. 1955. Ammattimaisten metsätyömiesten asunto-olot. Maaseudun työvoiman tutkimuksia V. Summary: Housing conditions of professional forest workers in Finland. Acta Forestalia Fennica 63. Helsinki.





